

JURNAL

PENTRĂ PESHÎNDIPEA ȘTIINȚELOR ÎN NATURĂ ȘI ÎN ESACTE, ÎN TOATE CLASELE

Pedagogică

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

N° 22.

(Anul al patrulea)

București

15 Iunie, 1859.

Conținutul: Anestezice și pemezi în kontra dărepei. — Binătăle și moimă. — Komunikațiuni științifice mici.

Anestezice și pemezi în kontra dărepei.

În această lume frumoasă, în această perfectă creație, este un singur obiect care amănunte dălcășă și plăcută; asta este *dărepea*. Simțirea dărepei este rea, kîte odată teribilă și nesportabilă; dărepea este agentul cel mai periculos, cel mai nepesistibil în sfera științelor și științelor. Un om esențial și dărepei arzătoare, este sursă de viață și va zice tot ce se cere de la dînsă. Dovada este încredințarea că totuși să mi că mîrșă și imposibil scoase din gura victimelor, esența căinsăși țărței.

Sînt două feluri de dărepi; dărepi fizice și dărepi morale. În kontra dărepiilor morale, nu este altă remediu mai bun de kîtă timp, de mi kîte odată această vindicare se

începe în momentul cel dăre și este ală și. Sînt oameni care se potopi în morimîntă și dărepea lor.

Iar pentru dărepea fizică, remediu d'ă știință de dînsă este, ori d'ă face ca să înceze cauza dărepei, ori d'ă pune pe om în stare de nesimțirea dărepei. Căci o dărepe care n'ă simțim, nici că există pentru noi.

Medicii cei buni, au avut foarte puțină înțelegere despre pemezi a face pe om nesimțitor la dărepe; este într'adevăr un trîmbac ală și. medicina modernă că a descoperit mai multe pemezi și numite *anestezice*, adică care sînt în stare a nimici simțirea omului într'atîta, în kîtă numai simte nici o dărepe. Este învedere că pentru operațiuni mari chirurgicală, dă-

peroașe, прекумъ ми pentră dărepea fachei, ачеастъ invențiune a fostă d'ăntă folosă imensă. D'atunci încoașe, мѣтă s'a skrîșă despre ачеастъ mare invențiune; zniî în favoarea, ациî în defavoarea ei; кѣчи нэ e de тѣгădită кѣ s'a арѣtată kite odată ми efekte перікулoаше дăне întреvingarea ачесторѣ anestetiče. Dintre kape s'a арѣtată кѣ însăflarea (рѣсăflarea) electrice, este mai пѣцинă перікулoашă dară mai nesigură; însăflarea cloroformică este mai sigură кѣ adoarme ne omă dară kite odată devine перікулoаше fără кѣ medikălă să poate să determineze mai nainte кѣ казлă кѣtare să кѣtare, va fi перікулoашă; ачеста este o импрецизаре foarte gravă, fiindă кѣ s'a възтă oamenі рѣминдă морги săb мѣтеле операторică înkă пінз n'a înченăтă operațiunea; нэ пѣтемă să ne întиндемă аичі, nainte пѣвлікăлă nostră, mai мѣтă despre ачестă крестіне ми ne тѣрцинимă а'ї комѣника нѣмай зрѣтоареле notiđe istoriče ми штиинѣиče аснра ремеziлорѣ anestetiče.

De mi se pare foarte simplă mi rațională кѣ kindă ză omă poate să skane de vr'o dărepe, s'ălă fакт; кѣ toate ачестea, крестінеа дакѣ femeile în fache se ia cloroformă, să nă, a fostă мѣтă timnă desbăтă k'o mare bioiciune în Anglia, patria ремеziлорѣ anestetiče, пінз kindă desbăтă, реѣina Victoria la fachea ei чеa дăне зрѣтă, a лѣтă cloroformă ка să skane de dărepe. D'atunci, тоатă лѣмеа a înченăтă să imiteze esemplălă ei.

De mi invențiunea ремеziлорѣ anestetiče este modernă, кѣ toate ачестea, нэ e de тѣгădită кѣ ми Romanі ми Elenі utiășă пѣтеpea зноpa аsemenea ремеziі. Plinius ми кѣ doi-spre-zече секлă mai ne зрѣтă *Sheakespeare* zikă кѣ planta *Mandragora* are o proprietate anestetikă. Kinezii, d'atitea miі de ani daș ofionă (opium) snpe a fache ne omă nesimțitoră pentră dărepe. În India, întреvingeză magnetismălă animală (mesmerismă) snpe a adopmi ne oamenі ми să-i fакт nesimțitori pentră dărepe; ачеста s'a констатă de кѣтро o komisie штиинѣиכѣ нѣмиță dinadinsă snpe a чѣрчета ачестă fantă крѣoашă adeкѣ кѣ manipulațiunile magnetiče întреvingate аснра корпăлă omoneскă, sîntă în stare а'лă adopmi асă-felă în kite să nă simță niči o dă-

repe, кѣарă тѣиндăлă кѣ кѣuite. Dară ачестă metodă era foarte ostentoare; кѣчи a треșăită timnălă de 24 de ore ка să adoarmă ne ză omă prin manipulațiunile magnetiče. Apoi magnetizarălă kape a magnetizată ne болнавă, s'a ostentă în зрѣma ачестei operațiunii înt'atita, în kite era foarte грѣș, дакѣ нэ imposibilă, a o peneta adese-opi. Dară ми magnetizați eraș атиншă ne зрѣтă de фелѣrimi de snazmăpi ми de alte natimi пероаше. Аша dară, пѣтемă să zичемă, кѣ пінз la timnăpăle noastre, лѣмеа era desnoiăтă de beneficiălă ремеziлорѣ anestetiče.

Челă d'întăi kape a deskonepită ачестă тресорă нѣoă алă штиинѣи, era англезăлă Sir *Humphrey Davy*. Ачестă bestită chimistă, врѣндă să stădieze natăra ми кѣaitatea difepiteloră gaze, а esussă o nisikă inalаțiunile (insăflărei) гăzăлă oksidă-d'azotă ми a възтă кѣ дăне ачестă însăflare, nisika a рѣmasă ка moartă, а нѣтăтă să taie вăкѣлă dint'insa fără să simță ми să se deștente de amorțirea ei адінкѣ; ne зрѣтă, drentă крѣiozitate, а penetăлă ачестă esperimentă кѣ персоана лăi însăшă ми кѣ ациî amici; totă кѣ ачестă peșătată. Кѣарă атнчи а zisă Davy кѣ inalаțiunile adormitoare deskonepăte prin chimia, sîntă destinate a da înt'о zi ză mare ажătoră medicinei. Kă toate ачестea, а треșăită крѣșăлă лѣngă de 44 de ani de kindă Davy а skrîșă în челеврăлă онлă săș ачестă prezichere profetikă ми kape a fostă vitită în toate zălele d'atăi oamenі invățăi, пінз kind în annă 1844 ză simplă dantistă, анѣме H. Wells în opășăлă *Konektivstă* în America, а авăтă ideea d'a însăflă ză omă пѣlimindă de o mășea strikăтă, гăzăлă oksidă d'azotă ми асă-felă а'а făкăтă nesimțitoră pentră dărepea skoatepei mășelei гășnoаше. Дăне ачестă fantă, елă а пѣвлікăтă în жѣрналеle кѣ а sosită o era нѣoă, o epokă нѣoă de fopăchire pentră oamenі, adeкѣ va пѣtea чине-ва săшă skoăтă toate mășелеle fără niči o dărepe. Ачестă анѣнѣș, făkindă în лѣме ză mare sromotă, а казатă кѣ s'a нѣмиță în America o komisie de medicі ка să examineze ачестă fantă нѣoă. Dară despre nenopăchirea dantistăлă, болнавăлă, poate invită de inamicі ми rivală lă Wells, а zisă кѣ а simțită че-ва dărepe. Атнчи toate komisіunea a înченăтă să păтă ză pășă Homerikă бѣindă жокă de nenop-

почиталъ дантиста в китъ елѣ, де неказѣ, а прѣситѣ месеріа лѣ де дантистѣ, с'а апокѣтѣ д'о интерпінде де ваіе де дѣштѣ, н'а рехитѣ ничі в ачеаста, ші а мѣрѣтѣ де неказѣ в аналѣ 1848, (в ачестѣ аѣ в каре маі мѣлїі оамені с'аѣ некѣжитѣ тапе). Дарѣ, інкѣ пайтеа моргїї лѣ, адекѣ в аналѣ 1846, компарнонлѣ (товарошлѣ) лѣ Wells, дантистлѣ G. T. Morton, а fostѣ маі порочитѣ де китѣ Wells. Елѣ а вчеркатѣ ші а внсѣлатѣ етерѣ де пѣчїоасѣ (Aetherus sulphuricus) шнѣ пѣтимашѣ де дингї ші иі а скосѣ астѣ-фелѣ дингїі фѣрѣ дѣреде. Астѣ датѣ, медїчїї дин снїталлѣ челѣ маре алѣ орашлѣі Bostonѣ, аѣ вчеркатѣ ші аѣ гѣситѣ ачестѣ дескоперїе адеврѣатѣ ла треї операжїнїі марї че аѣ фѣкѣт. Дарѣ в Амерїка, ачестѣ дескоперїе н'а гѣситѣ фаворлѣ пѣвлїкѣ пїпѣ кїндѣ шнѣ медїкѣ англѣзѣ фѣкїндѣ о амнѣтажїне ла шнѣ омѣ ла 19 Іанварїе 1847, ші ла о фачере греа ші дѣрепоасѣ а знеї femeї. По кїндѣ ачесте фанте с'а внтулатѣ в Англїеа, дої медїчїї хїрѣрїї чеї маі марї дин Европа, адекѣ Roux ші Velpeaux в Парїс а внтуїнгат академїеї де медїчїнѣ д'аколо, деснѣ дескоперїеа нѣоз ші вмпортантѣ кѣ каре с'а ввѣргїїтѣ арта медїкалѣ, прїнтр'шнѣ лѣкрѣ аша де сїмплѣ, прѣкѣмѣ este етерѣлѣ де пѣчїоасѣ. Ачестѣ етерѣ каре (сеамѣлѣ кѣ снїрїтѣ нѣмїтѣ в лїмба волгарѣ пїкѣтѣра лѣ Hoffmanѣ саѣ де постѣ де мїнкарѣ) се прѣпарѣ кїндѣ destїлѣмѣ алкоолѣ саѣ снїрїтѣ тапе вмпреснѣ кѣ вїтрїолѣ.

Дарѣ абеа кѣ лѣмеа а вченѣтѣ сѣ ворѣаскѣ ші сѣ адмїре ачестѣ дескоперїе а етерѣлѣ, кѣ вдатѣ лѣмеа а вченѣтѣ сѣ шї зїте етерѣлѣ шї анестесїеа лѣ. Аша е лѣмеа модѣрнѣ; ввенджїнїе сїнтѣ сѣнѣсе леѣеї конкѣренѣеї, ка шї оаменї. Абеа сїнтемѣ взиїї д'о ввенджїне грандїоасѣ, кѣ вїне о алѣ маі грандїоасѣ шї о втѣнекѣ фїндѣ кѣ о 'нтрече. Аша а шї fostѣ кѣ ввенджїнеа анестезїеї етерѣлѣ. Абеа а ешїтѣ в лѣме, кѣ вдатѣ аѣ вченѣтѣ оаменїї сѣ черѣетеze шї сѣ кѣште дѣне алѣ мїзлоаче саѣ пемезїї анестетїче маі комодѣ шї каре лѣкрѣзѣ маі іште шї маі сїрѣре. Абеа Morton а лѣатѣ о патентѣ пентрѣ машїнеle салѣ пентрѣ внсѣлареа етерѣлѣ, кѣ шнѣ алѣ анѣме Іасов Bell а гѣситѣ кѣ ремедїлѣ каре се нѣмеште етерѣлѣ де клорѣ саѣ *кlorоformѣ* este

шнѣ анестетїкѣ кѣ мѣлїѣ маї прѣферабїлѣ де кїтѣ етерѣ. Шнѣ акѣшорѣ англѣзѣ анѣме Simpson, а втревзїнгатѣ пентрѣ чеа втїїа оарѣ клороformѣ ла о фачере, ла 8 Ноемврїе аналѣ 1847. Femeea с'а скѣлатѣ дѣне фачере, н'а сїмгїтѣ ничї о дѣреде де мѣнчї шї н'а врѣтѣ сѣ креазѣ кѣ в ачестѣ втревзїнгатѣ а фѣкѣтѣ шнѣ копїлѣ фѣрѣ дѣреде шї кеарѣ фѣрѣ шїре. В зїоа ачеста, клороformлѣ а вїрѣїтѣ етерѣ шї тоатѣ лѣмеа медїкалѣ а вченѣтѣ сѣ деа прѣферїнѣ клороformлѣ, о вмпреїїжїраре каре фаче кѣ кеарѣ шї акѣмѣ в чеа маї маре парте а снїталлорѣ хїрѣрїїкале, се втревзїнѣеазѣ пентрѣ адорпїре клороformлѣ в локѣ де етерѣ.

Дарѣ клороformлѣ, ка сѣ лѣкрѣеze вїне, треѣе сѣ фїе пѣрѣ (кѣратѣ) шї неаместекѣтѣ кѣ ничї шнѣ лѣкрѣ streїнѣ; кїндѣ клороformлѣ este пѣрѣ, este вмпнеде ка ана, foapte волатїлѣ, кѣ зна шї жѣмѣтате оре маї греа де кїтѣ ана. Ферѣ ла темперѣтѣра де 49° R. нѣмаї (ана ферѣе абїа ла 80 grade кѣлѣсѣра дин термометрлѣ лѣ Reaumur) аре шнѣ мїросѣ тапе, снїпїтосѣ шї шнѣ гѣстѣ асеменеа тапе, дарѣ че-ва дѣлче.

Де атнчї с'а дескоперїтѣ шї алѣ снїрїтѣрї каре аѣ пропїетѣїї анестетїче; втре алѣле шї о матерїе іарѣ-флїдѣ нѣмїтѣ *Amylen*. Шнї аѣ претїнсѣ кѣ Amylen este прѣферабїлѣ кеарѣ клороformлѣ, кѣчї Amylenulѣ нѣ продѣче вѣрѣтѣрѣ волнавѣлї шї волнавїї сѣ дештенѣ маї кѣрїндѣ дѣне дїнсѣ. Дарѣ алѣїї (D. Robert де ла академїа де медїчїнѣ дин Парїсѣ) а претїнсѣ кѣ Amylen este маї перїкѣлосѣ де кїтѣ клороformлѣ шї н'аре ничї авантажїе салѣ. Amylenulѣ este нѣгїнѣ в зѣаѣ ла хїрѣрїї.

В мареа Брїтанїе, де шї аколо с'а нѣсѣкочїтѣ маї тоате пемезїїе анестетїче (аморгїїтоаре), тоѣ а дїнѣтѣ мѣлїѣ пїпѣ кїндѣ ачесте пемезїї а добїндїтѣ онїнїнеа пѣвлїкѣ. В Скоцїеа тоѣ с'а вѣзѣстѣ femeї втревзїнгїндѣ клороformлѣ ла фачерїе лорѣ, не кїндѣ в Лондонѣ маї ничї о femee н'аѣ врѣтѣ а втревзїнга ачестѣ мїзлокѣ снѣре а скѣпа де дѣсерїе фачереї. Шнї с'аѣ армѣтѣ в контра клороformлѣ шї к'шнѣ аргѣментѣ вївлїкѣ зїкїндѣ: фїндѣ кѣ Dѣмнезеѣ а зїсѣ маїчеї Ева „кѣ дѣреде веї фаче копїлѣ“ де ачееа, аѣ зїсѣ еї, треѣе кѣ ничї о femee сѣ нѣ кѣште а скѣпа д'ачестѣ дѣреде прїн врѣн пемезїї аморгїїторѣ. Че абсѣрїдїтате! Dѣмнезеѣ

n'a poruncitǎ Ebei ka sǎ aibǎ dǎpere, ǎi a zisǎ nǎmaǐ kǎ va avea dǎpere prekǎmǎ mi este la fie-kare femea kare nǎ intrebǎzǎuazǎ kloroformǎ. Tokmaǐ dǎpe ǎe reǎina a intrebǎzǎuazǎ Insnǎi klorofermǎ la facherǎa ei, aǎ Inǎenǎtǎ mi aate dame angleze sǎ se preserǎe de dǎpere a

facherǎi printǎrǎcestǎ anestetikǎ. Anglezii sǎntǎ znǎ ponǎlǎ atǎtǎ de leǎitimǎ mi de monarshikǎ in kǎtǎ aǎ konvikǎiunea kǎ totǎ ǎe face sǎberǎ-nǎlǎ lorǎ, nǎ poate sǎ fie vr'znǎ pǎkatǎ.

(Ba ǎrma.)

Vǎnatǎlǎ kǎ shoǐmǎ.

Istoriea vǎnatǎlǎi kǎ shoǐmǎ saǎ *Falco* (faucerie) formeazǎ znǎ kapitǎlǎ interesantǎ in istoriea kǎlǎtreǎi oamenilorǎ. ǈine vorbǎute de vǎnatǎ kǎ shoǐmǎ, inǎdatǎ 'mi adǎce aminte toate sekǎlele mezii kǎ kastele sale feudale. kǎ kavalerii kare nǎ fǎcea nimikǎ de kǎtǎ a petreche timnǎ in dǎel, in vǎnatǎ kǎ shoǐmǎ, in adorarea damei lorǎ in modǎlǎ kavalereskǎ. kǎte odatǎ ǎ la Don Quijote in ǎefǎirea ǎetǎ-ǎenilorǎ nekavalerii mi in lǎnte kǎ vecinii lorǎ kavalerii; aternǎndǎ ǎeastǎ lǎntǎ, kǎ niute kǎfǎri, vedii, ǎokǎri de ǎapardǎ mi aate asemenea petrecherǎi „nobile“ ale kavalerilorǎ d'atǎnǎi. In ǎcestǎ timnǎ mi damele asistǎrǎ la vǎnatǎ kǎ shoǐmǎ prekǎm asistǎrǎ la lǎnte nǎmite Caroussel. Kǎǎi atǎnǎi mi damele kavalerilorǎ eraǎ d'o sire belǎkoasǎ kǎ mi dǎnǎii in snǎi. (Alǎtǎpata firǎrǎ prezintǎ o damǎ vǎntoape din sekǎlele mezii ǎiundǎ znǎ shoǐmǎ in mǎntǎ.

Dǎrǎ vǎnatǎlǎ kǎ shoǐmǎ, de mi in nǎnkǎlǎ de vederea de ekonomie politikǎ este znǎ ǎe-va neproduktǎivǎ, o perdere de timnǎ; kǎ toate ǎcestea, in privǎnǎa kǎnǎwtǎnǎei sirei animalorǎ mi a stǎdǎlǎi obǎicǎirilorǎ oamenilorǎ, este znǎ stǎdǎi foarte interesantǎ.

Shoǐmǎlǎ, ǎeastǎ pasǎre rǎnitǎoare nobilǎ (kǎǎi in ǎeastǎ lǎme, poate ǎine-va sǎ fie rǎnitǎorǎ mi nobilǎ) a aporatǎ omǎlǎi dǎrǎri preǎioase ǎe aǎ lǎnsitǎ lǎi, adekǎ okii pǎtrǎnzǎtori vǎzǎnd inǎr'o mare dǎpǎrtǎre, apǎmi kare portǎ korǎnǎ kǎ izǎeala vǎntǎlǎi inǎr'o inǎlǎtime estǎr-ordinarǎ, znǎ animalǎ kare, slobozitǎ din mǎna lǎntǎtorǎlǎi saǎ a damei noble, svoarǎ kǎ izǎeala ǎnei stǎpǎte la prada lǎi; ǎcestǎ animalǎ, zǎchemǎ, a servitǎ kǎ destǎnkǎiune in kǎpsǎ de sǎte mi de mi de ani difǎritelorǎ pase de oamǎni: indǎnǎlǎi vizionarǎ, elǎnǎlǎi veselǎ, vǎponǎlǎi vizarǎ din sekǎlele mediane, vǎntǎori-

lorǎ galanǎi ǎi sekǎlǎlǎi lǎi Ludowig XIV mi ǎaǎkǎlǎi (nobilǎlǎi) Arabǎ in klima arǎzǎtoape a Afriǎei mi Asiei. Kǎtǎ de difǎritǎ a fostǎ difǎrkǎiunea snipitelorǎ mi gradǎlǎ kǎlǎtreǎi ǎcestorǎ difǎritǎi ponǎlǎ! In ǎceste difǎrite epoce, plǎcherea oamenilorǎ pentǎrǎ vǎnatǎ kǎ shoǐmǎ a rǎmasǎ totǎ ǎceasta; kǎǎi, ii plǎche totǎ-d'ǎzna omǎlǎi a birǎi mi a sǎbǎǎga prin felǎrimǎ de mizloaǎe, totǎ ǎe este dǎnǎpǎte, sǎsǎ, inǎlǎ mi iste.

Shoǐmǎlǎ nobilǎ (*falco nobilis*, vezǎ alǎtǎ-pata firǎrǎ) kindǎ era de faǎa alǎbǎ mi kapabilǎ a stǎrǎmi kǎ folosǎ „kǎpsǎlǎ de inǎgǎtǎrǎ sa“ era simǎbolǎlǎ mǎrǎmei, a destǎnkǎiunei mi a nobleǎei in sekǎlele mezii. Znǎ asemenea shoǐmǎ inǎr'o kǎtǎ mare, avea maǐ mǎlǎi „dǎskǎlǎ“ de kǎtǎ fii nobilǎlǎi. Mi inǎr'adevǎrǎ a fostǎ maǐ inǎvǎgatǎ de kǎtǎ stǎrǎnǎlǎ lǎi. Dǎrǎ kostǎmǎlǎ ǎcestǎi shoǐmǎ, kǎǎiǎla lǎi, braǎetele mi mantǎoa lǎi, avǎrǎ negremitǎ o maǐ mare valoape de kǎtǎ preǎioasa rokie de kǎnǎnie a damei de kǎtǎ. Nǎ era destǎlǎ kǎ shoǐmǎlǎ sǎ prinǎrǎ vǎnatǎ mi sǎlǎ adǎkǎ stǎrǎnǎlǎi sǎlǎ, ǎi era ǎepǎtǎ kǎ elǎ sǎ fakǎ ǎceasta, dǎpe niute perǎle fikse foarte komplikate. Aǎa s. e. znǎ shoǐmǎ kare a omoritǎ kǎrǎndǎ animalǎlǎ ǎe a prinǎrǎ stǎrǎrǎndǎ aǎa inǎr'znǎ momentǎ toate sǎferǎnǎdele vǎktimei sale; znǎ asemenea shoǐmǎ, era privitǎ kǎ znǎ animalǎ ordinarǎ mi desupǎrǎsitǎ. In ǎcele sekǎle, oamǎnii avea plǎchere a asista la spektakǎlǎ sǎferǎnǎcelorǎ ǎcelorǎ kare eraǎ vǎktimele lorǎ!

Dǎrǎ inǎtkmaǐ kǎ in sekǎlele de mizloǎkǎ in Eǎrona, asemenea mi akǎmǎ in Asia mi Afrika, nǎmaǐ persoana nobilǎ poate sǎ ǎie shoǐmǎi. Kindǎ sǎ vede ne „ǎrǎnǎsǎlǎ“ (mantea) znǎ Arabǎ, nete de rǎinat de shoǐmǎ, toatǎ lǎmea ǎtie kǎ e nobilǎ (Djuad) mi ii face komplimente a-

дінчі. Аколо, гынатя де шоймэ фаче отыаі а -
челашэ сэрвічіі кэ „каітанеле“ іп тымэріле веі
ла поі.

Дарэ шоймэаі арабэаі д'акэмі, пріімеште
о едэкацііне маі сімплаз де кітэ шоймэаі кавэ-
леріорэ де секэеле 12 ші 13: кэ тоате ачестеа

О дамэ віньтоаре кэ шоймэ (дін тымэріле феодале.)

ші ла арабэ шоймэаі аре о foarte mare ва-
лоаре ті адесе-орі се vede аколо діндэ о кэ-
мілэ саэ знэ калэ бэпэ, прінтр'знэ шоймэ.

шоймэаі сээ; кіндэ елэ шеаде іп кортэ, шоймэаі
шеаде пе патэаі лэі; кіндэ змэла кэларе, шой-
мэаі іі шеаде пе змерэ. Іптр'адевэрэ, нэ поате
сэ fie знэ таблоэ маі фрэмосэ де кітэ знэ шайкэ

Нічі знэ повіаі арабэ нэ се деснарте де

(шефъ) арабъ in върнесслѣ лѣи пошъ; о фирърѣ impozantъ, великоае, авиндѣ шоимълѣ гелбенѣ пе змерѣ ши мериндѣ inчетѣ къ паскрие sale majestetice, pline de grandezza orientalt. Nъ шtie чине-ва а кървѣа okil стрѣлвческѣ к'о лъ-чире маѣ вие ши пѣтрънзѣтоаре, ачеа а стѣпн-пълѣи, сѣѣ а шоимълѣ сѣѣ?

Шоимълѣ арабълѣ este знѣ animalѣ d'о forpъ mirakuloast. Елѣ се чине inтpe крѣуѣт-рѣле стѣнчѣлорѣ din мѣнѣи Atlasѣ, адекъ пе по-вѣрпѣеа пордѣкъ а ачесторѣ мѣнѣи. Спеѣа чеа маѣ stimatъ, се пѣмеште Tair-el-Hoor; este d'о колоаре галбенѣ-оакешѣ, аре знѣ чѣокѣ tape ши скърѣѣ, пѣчѣоаре ѣепене ши мѣшкълоае ши гѣаре foapte askъдѣте ши pedatavie.

Знѣ арабѣ нъ inтpeзѣнѣеазъ пѣчѣ одатъ знѣ шоимѣ inтpeрѣ авѣеа skosѣ din кѣвѣлѣ сѣѣ сѣѣ прѣнсѣ лѣнгъ кѣвѣѣ; пѣмаѣ шоимѣи прѣнѣи de-партѣ de мѣнѣи ши департѣ de кѣвѣѣ, каре прѣн-тр'ачеастъ кълѣторѣ аѣ арѣтатѣ къ аѣ знѣ зборѣ пѣтерпѣкѣ, пѣмаѣ ачесте individe арабълѣ ле прѣи-меште ка сѣѣ деа о edъkavizne.

Kindѣ знѣ арабѣ а аѣлатѣ къ пе кѣмърѣле шееѣ департѣ de мѣнѣи s'а вѣзѣтѣ знѣ шоимѣ Tair-el-Hoor, пѣне toate silinѣеле ка сѣѣлѣ прѣнзъ прѣн site inтѣнсе ши d'о мѣрѣме аша de mare in кѣтѣ in пѣзѣнтрѣлѣ siteѣ поате о порѣмѣъ сѣѣ есепсеазъ вѣне зборълѣ еѣ. In ачeastъ site, се пѣне порѣмѣи ши маѣ мѣлѣи вѣѣдѣ се пѣнѣ ѣарѣшѣ in тѣфе ка сѣѣ обсерве.

Kindѣ шоимълѣ s'аратъ sъsѣ in черѣ албас-трѣ, ка знѣ пѣнкѣтѣ арѣтѣ, атѣнчѣ знѣлѣ din вѣѣдѣи skoate о порѣмѣъ din site ши о арѣнкъ in аерѣ. Ачeasta зборъ къ сѣиалъ, каде жосѣ, сѣѣ odi-пеште, ѣарѣ зборъ ши ѣарѣ каде. Маѣ тоѣд-д'агна авѣеа къ порѣмѣа а inчепѣтѣ сѣѣ збоаре, къ шоѣ-мълѣ а вѣзѣт'о de департѣ; атѣнчѣ inчепе елѣ а ѣаче sъsѣ in аерѣ нѣште inвѣртѣпѣ чѣркъларе пѣнъ kindѣ а мѣсърѣтѣ къ okil сѣѣ estrapordinari dis-tanѣа лѣи de ла порѣмѣъ ши s'а аsѣрѣратѣ къ се аѣлъ neste dѣнса inтp'о лѣнѣе вѣртѣкалъ; атѣнчѣ inтp'о кѣпъ каде дрѣнтѣ in жосѣ ка о сѣѣеатъ пе порѣмѣъ, каре вѣеа сѣѣ ѣгъ; даpѣ елѣ о in-конѣиоръ къ зборълѣ сѣѣ чѣркъларѣ. In ачeastѣ тѣмпѣ пѣчѣоареле sale s'аѣ inкърѣатѣ in site fine inтѣнсе in аерѣ ши е прѣнсѣ.

Шоимълѣ nobѣлѣ kindѣ е прѣнсѣ, нъ аратъ пѣчѣ знѣ semnѣ къ арѣ ѣи некѣжитѣ сѣѣ miniatѣ

къ е прѣнсѣ; нъ дѣ пѣчѣ знѣ semnѣ de ѣарѣе сѣѣ de ѣрикъ, нъ мѣшкъ пе ачела каре лѣѣ чѣне in мѣнъ ши шадѣ miniatѣ къ канълѣ атѣрнатѣ in жосѣ, pesignatѣ ка знѣ ероѣ vѣрѣитѣ. In ачeastѣ пѣнкѣтѣ, шоимълѣ seamънъ къ лѣх. Арабѣи аѣ про-верѣъ каре зѣче: лѣхлѣ, шоимълѣ ши знѣ omѣ nobѣлѣ, нъ sѣнтѣ miniatѣ пе ачѣи каре ѣ'аѣ vѣрѣитѣ.

Vѣнзторълѣ каре а прѣнсѣ шоимълѣ, лѣѣ адѣче inдатъ in корѣлѣ шѣикълѣи каре лѣѣ прѣимеште къ чеа маѣ mare вѣкърѣе ши inдатъ лѣѣ пѣне пе знѣ вѣѣѣ ѣкълѣ ка знѣ копачѣи къ рѣмъре. Ni-minea нъ inчѣркъ ка сѣѣ деа че-ва de mѣнкаре, sѣндѣ къ е utiatѣ къ ачeastѣ animalѣ nobѣлѣ ре-ѣзъ in зѣеле d'intѣиѣ opѣ-че mѣнкаре, de дѣреpe ши de жалѣ къ а пѣрдѣтѣ лѣсептатеа; пѣнъ kindѣ s'а сѣѣѣиѣ foapte мѣлѣ ши simъиндѣ-се кѣснѣтѣ d'о foame арѣзѣтоаре, атѣнчѣ е silatѣ сѣѣ мѣ-нѣнче че-ва. Шѣикълѣ грѣвеште атѣнчѣ ши таѣе знѣ ѣедѣ inтpeрѣ ши ѣи дѣ de mѣнкаре, ачeastъ карне калѣ ши ѣраѣетъ.

Дарѣ акъм ѣи акопере канъ к'о bonetъ каре inвелемѣе тоѣд канълѣ ши okil, лѣsѣндѣи лѣсѣрѣѣ пѣмаѣ чѣокълѣ ши inгpѣжескѣ ка сѣѣ рѣмѣе лѣнгъ dѣнслѣ оаменѣ че ворѣескѣ ши tape; astѣ-ѣелѣ сѣѣ обѣчкеште елѣ къ гласълѣ оаменѣлорѣ. Kindѣ ѣи ѣа boneta, ѣи даѣ тоѣд-д'агна карнеа проаспѣтъ, стѣпнълѣ лѣѣ ѣеа ши лѣѣ пѣне пе мѣнъ, dѣндѣи аколо сѣѣ мѣнѣнче, ворѣеште къ dѣнслѣ ши лѣѣ mѣнѣе.

Дѣне о лѣнъ сѣѣ 6 sѣнтѣmѣни, шоимълѣ este дрѣсѣ (inвѣѣатѣ), кѣноаште пе стѣнѣнълѣ сѣѣ ши вѣне kindѣ лѣѣ кеамъ. Kindѣ збоаръ елѣ in-ѣѣрѣлѣ стѣпнълѣи ши реvѣне ла мѣна лѣи kindѣ лѣѣ кеамъ, атѣнчѣ стѣпнълѣ inчепе къ dѣнслѣ ексѣрсѣиѣе de vѣнатѣ аѣаръ пе кѣмпѣ. Ачeasta сѣѣ зpмеазъ in кѣпълѣ зpмѣторѣ: леаръ знѣ ѣепъре алѣѣ inтpeрѣ къ о аѣѣ ши лѣѣ ласъ сѣѣ пѣскъ пе кѣмпѣ, даpѣ шоимълѣ ѣи леаръ о аѣѣ лѣнгъ ла знѣ пѣчѣиорѣ ши kindѣ а ажънсѣ лѣнгъ ѣепъре, ѣеа бо-neta din канълѣ шоимълѣи. Елѣ inдатъ skoate атѣнчѣ знѣ гласъ ка d'о гласътѣ ши з'арѣнкъ neste ѣепъре пе каре лѣѣ омоаръ inтp'о кѣпъ к'о ло-вѣтpeрѣ de чѣокълѣ сѣѣ pedatavilѣ. Дарѣ стѣпн-пълѣ, каре ера de ѣаѣъ, сѣѣ грѣвеште, ѣеа ѣепърѣе din гѣра шоимълѣи ши ѣи дѣ дрѣнтѣ рѣспѣлѣтѣре, ѣиma ши пѣемѣниѣ епѣрѣлѣи. Пе зpмъ лѣѣ кеамъ de департѣ; kindѣ шоимълѣ inдатъ реvѣне, атѣнчѣ поате сѣѣлѣ inтpeзѣнѣеaze ла vѣнатѣ. Inсѣ трѣкъ

de mlate opī iapš sntzmnī nīnz kindš šoīmzłš a aženš la ačeastz matspitate.

Kindš žnš arapš a terminatš kžpszłš de in-
vžyžtžrž (dreszpa) a šoīmzłš sžš, dž o mare
erbare pentž amičii din trižz (szmīngā) lži.
Słzga lži žmžłz din kortž in kortž ši invite že
oameni ka sž assiste la žn žinat de gazele (čerbī)
žrmatš kž ačestš žoīmž nžoš. Kindš proprietaržł
šoīmzłš este žnš nobilž, tođi čei invitađi se
ažłz la serbare; darž kindš nž, nž vine nimenea
dīntž'inšii ši proprietaržł „možikš“ kare a in-
džrznitž a se inžšii žnš drentž d'aristokragie
este foarte žmilitž ši de ržšvine, este silitž sž
vinžž žoīmzłš lži, la žnš nobilž. Eatž kž ši
in Arabia, nžmaž nobilii žmžłz kž «vinžtorī» fie
mžkarž kž žnš žoīmž vinžtorž žžrž Livrea;
tout comme chez nous.

Darž kindš invitžtoržłš era žnš nobilž, a-
tžnčī, prekžmž amž žisž, tođi konvivii vinž la
lokkžłš invitžržei, fie-kare adžkindž žoīmzłš sžš
kž dīnsz. Este o adžnarž kžrioasž d'ačestii
šaičī d'arabi, oameni kž fizionomii (kīnžrī) se-
prioase, darž enerđiče, in vestmintele lorž poši
ši alže lžnđi ši larđi žiindž fie-kare ne žme-
ržłš sžš žnš žoīmž mežindž ne nište kai arabi
d'o inžđižmarž nžđinž plžkžłš (kžčī ničī nž sintž
žoseładž) darž avīndž kžalitžđile admirabilž kare
le admiržmž la kai arabesłi. Šoīmzłš žeade
ašva de nemiškatž ne žmeržłš sžšnīnžłš sžš, ka
ačestš džne žrmtž žeade nemiškatž ne šnīnarež
kallžłš sžš. In societatež ačeastž, domnešte o
tžčere mare, niminea nž voržešte ničī o voržž
nīnz kindž invitatoržłš vine ši aratz societ-
tžđi, žoīmzłš sžš čelž nžoš. Atžnčī indatz kž
parkž printž'o nžtere mađikž, tođi okii s'až žm-
platz k'o žioičižne ši toate ržržele s'až deskisž
ši inčenz sž voržeaskž. Materiež konversadžnež
lorž este ačestš žoīmzłš nžoš ši tođi fakž fe-
lžřimī de prinsorī desupe izbindile saž neiz-
bindele ačestš vinžtorž nžoš. In ačeastž kon-
versadžne, oameni s'anpīndž din minžłš in mi-
nžłš maž mžłš (de ši nž e akolo ničī „dreanta“
ničī „stīngā“), tođi voržeskž tape ši kearž stīřž
ši tođi se anžajeazž in felžřimī de prinsorī.
Žnžłš nžne o kžmilž, alž žnš kallž arabeskž,
iapž alž kearž žnš žoīmž, kž ačestš žoīmž nžoš
va ržšii saž nž. Darž ne žrmtž se žotžržsžłš
ši meprž tođi la žinatž de gazele. In ačestš

vinatž, vinžtorii nž se askendž, kžčī sintž sigžrī
kž indatz kindž o gazele se va aržta, va fi ši
prīnsž; kžčī, de ši ižđeala ei treče kžpsž kallž-
lži arabeskž, inžž tođž nž poate sž skape de
žvoržłš žoīmzłš. Nžmaž vinžtorii trežke sž
kžšle sž mearžž in kontra žinžłš, kžčī alžmin-
trelež, prezentž lorž va fi řičitž denapte de
gazelere kare vorž la žga! Ačestš alaiž de vi-
nžtorī, eastž đimīneajž žmžłndž la kīmnii žnde
presžmž kž se đine gazele, akolo se sže ne
movile d'žnde se poate observa tođž kīmnžłš.
Naintea okilorž lorž, stžřłžčeshte in žřmina ž-
ropel toatz kīmniež žeadž kž toate řřmžseđele
žnš peizadž d'o klīmž kallž, in mīžlokkžłš ž-
nora veđeladžii admirabilž abiež vžžte la noi
in ržđinile čele maž kžtitate. In liniež ori-
zontžłš, foarte denapte, sž vede desemnate žm-
žra žnora gazele žmžłndž ne žřřłš mžnđi-
lorž. Ničī o alž řiingž inžřłžđitž afarž d'a-
čestš arapž saž žoīmzłš lži, arž fi in stape ka
sž kžnoaskž de ačeastž denžrtape mare, ačeastž
žmžrž abiež vizibilž. Darž sžšnīnžłš žoīmzłš
nžoš a avžłš poročire kž a obserbatž čelž d'in-
tīž; indatz a skosž boneta žoīmzłš sžš. Ani-
malžłš aržnkž kanžłš lži inapoī, izbitž de ž-
řmina řenede, inkide ši iapž deskide okii, inžř-
tešhte kanžłš ka inžr'žnž čerkž; inžnde o arīnž,
ne žrmtž o alž; o riare, ne žrmtž o alž; toate
ačestea le face inčelž ši k'o mare komoditate,
ne žrmtž miškž inčelž kž arīnile, parkž va sž le
inčerče; sž sže la o inžđime de kīte-va ni-
čioare nžmaž neste nžmīntž, kade inapoī; žrmeazž
ačest eserčičiž de kīte-va opī ši parkž n'are ničī
o poštž ka sž žvoare ši parkž n'a vžžłš gazele.

Darž akžmž indatz skote žnš glasž askž-
đitž, stīřžtorž ši k'o vžtae d'arini atīta de vi-
ržroasž in kīłž vinžtorž simte parkž o palmtž
de vīntž ne obradž, žoīmzłš se aržnkž in aerž
meprīndž denapte in sžš inžr'o dīpekčizne dreantž,
vertikalž; žindž a aženš la o inžđime mare
in aerž, inžnde arīnile sale ši parkž se le-
gžłž in aerž inžřtīndž-se in čerkžřī mařī in
aerž ši ka žnš adžvžpatž sžveranž alž aeržłš,
parkž iea posesižne de ačestš elementž kare
aparđine lži. In ačestš momentž, sžšnīnžłš sžš
ii dž žnš semnž printž'o stīřape. Ačestš semnž
va sž žikž: atakž! Šoīmzłš indatz ii ržšnžndž
inžr'ž'o alž stīřape kare va sž žikž: amž in-

целесă! Тоіѣ алаізілѣ алеаргѣ акѣмѣ кѣ чеа маі
 mare іздеалѣ кѣре докѣлѣ знде s'a арѣлатѣ de
 departe gazeла. Ачеаста се зрмеазѣ ін чеа маі
 mare тѣчере; нименеа нѣ ворѣшеће нѣчѣ о ворѣлѣ,
 нѣчѣ знѣ шоімѣ нѣ се мѣшкѣ (кѣчѣ нѣмаі знѣ
 синѣрѣ шоімѣ се словоаде ла знѣ вѣнатѣ) нѣмаі
 стѣпѣнѣлѣ шоімѣлѣ словозітѣ, ілѣ інѣкѣраѣеазѣ стрѣ-
 гѣндѣ: „Besin Alla (ін нѣтеле лѣі Alla!) Alla
 Кабірѣ (Алла е нѣтернѣкѣ!) шѣ тодѣ каре аѣ гѣкѣтѣ
 о анѣажѣре зрмеазѣ ачестѣ вѣнатѣ кѣ чеа маі
 mare atenѣісіне.

Акѣмѣ шоімѣлѣ, дѣне мѣте гѣндѣпѣ s'a хо-
 тѣрѣлѣ а алегра шѣ елѣ кѣре gazeла. Кѣндѣ
 інтр'о прѣнѣ, а ажнѣсѣ акоіо, інчоне а фаче нѣнѣте
 інѣртѣпѣ гѣандѣоасе сѣсѣ ін черѣ, семѣнѣндѣ
 ка о планетѣ стѣрѣлѣчѣтоаре каре се інѣртѣнѣте сѣр
 черѣ. Дарѣ індатѣ стѣ лѣнѣшѣлѣ, апоі нѣ тѣче
 о секѣндѣ шѣ іатѣ кѣ зна дѣн іѣрѣма gazeлѣморѣ
 каде ін ченѣкѣіе шѣ се афѣлѣ ін гѣареле шоімѣлѣ
 пе кѣндѣ челе-далѣте gazeла іеаѣ іѣгѣ чеа маі
 mare. Шоімѣлѣ а кѣзѣтѣ інтр'о секѣндѣ d'o
 інѣлѣгѣіме іменѣсѣ дѣн аерѣ пе ачестѣ gazeла ка

знѣ глѣонѣ де форѣ, ка тѣрѣснетѣ, саѣ ка знѣ ме-
 теорѣ інсѣфлѣгѣтѣ. Кѣндѣ шоімѣлѣ а прѣнс'о іі а
 бѣгатѣ гѣареле саде тѣрѣсіле адѣнкѣ ін карма
 чѣфеі еі шѣ кѣ чѣокѣлѣ лѣі, ка де ферѣ, іі а дес-
 кѣсѣ канѣ інтрѣ амѣндоі окѣі; gazeла маі толѣ-
 d'азна індатѣ моаре. Шоімѣлѣ вѣне інѣтѣдатѣ,
 рѣмѣне нѣмѣшкѣлѣ пе прѣда са нѣнѣтѣ кѣндѣ вѣне
 стѣпѣнѣлѣ лѣі, апоі кѣндѣ gazeла а рѣмаѣсѣ моартѣ
 а аскѣнде іѣрѣнѣ, елѣ вѣне кѣре стѣпѣнѣ шѣ іі
 аратѣ знде заче. Акѣмѣ тоатѣ societatea кавале-
 рѣіорѣ вѣнѣторѣі сѣсѣше шѣ ачела каре а перѣдѣлѣ
 гѣажѣлѣ, ілѣ нѣлѣте. Дарѣ gazeла моартѣ о
 іеа, о нѣнѣ пе шеа, акѣмѣ кѣзѣтѣ дѣне gazeла
 че аѣ іѣртѣ шѣ гѣсѣндѣ-ле, словодѣ пе дѣнселе
 знѣ аілѣ шоімѣ ка стѣ прѣнѣтѣ іарѣ зна. Вѣнатѣлѣ
 гѣінтѣішѣ хотѣраше десѣре рѣнѣстѣаісінеа знѣі шоімѣ
 шѣ вѣі стѣпѣнѣлѣі дактѣ шоімѣлѣ н'а рѣмаѣсѣ
 ашѣнтѣарѣі шѣ ідеѣі че s'a іорѣматѣ де дѣнсѣ.
 О патѣ ін нѣсереа ерѣлдѣктѣ а знѣі новѣлѣ ерѣ-
 пѣанѣ, нѣ'і пасѣ нѣрѣмѣшѣ інтр'атѣта де кѣтѣ пѣта
 рѣнѣстѣаісінеі знѣі шоімѣ пасѣ ла рѣнѣстѣаісінеа знѣі
 шаік араѣлѣ.

Комѣнѣкаіізіні сѣіентѣфѣ мѣчѣ.

*Знѣ кѣтѣ вѣнѣ пѣнѣлѣ металѣ адекѣ ка стѣ лѣнѣсѣкѣ
 літере.*

Орѣ-че лѣкрѣ пе металѣ естѣ о ферѣрѣ де клеіѣ
 амѣстѣкатѣ кѣ знѣтѣ де терѣментѣнѣ маі ін нѣрѣдѣ е-
 нѣале.

Арѣворѣлѣ воіаііорѣіорѣ (Urania Speciosa) а-
 чѣстѣ арѣворѣ ірѣмосѣ че се гѣсѣшеће ін інѣсла Ма-
 dagascar, арѣ ін сіне атѣта змезеалѣ шѣ сѣкѣ ін
 кѣтѣ кѣндѣ лѣ інѣгѣрѣшеће чѣне-ва, поате стѣ скоа-
 цѣ дѣнтр'інѣлѣ о мѣлѣгѣіме де іѣсіде де вѣстѣ ток-
 маі ка дѣнтр'знѣ нѣцѣ. Ін ачѣастѣ клѣмѣтѣ d'o кѣлѣдѣрѣ
 шѣ d'o сѣкѣчѣісіне арѣзѣтоаре, ачѣстѣ арѣворѣ естѣ о
 mare вѣне-фачере а нѣзѣрѣі пѣнѣтрѣ воіаііорѣі; де а-
 чѣеа шѣ нѣмѣрѣеа лѣі де „арѣворѣлѣ воіаііорѣіорѣ“.

*Обѣрѣваіісініле метеорѣлогіѣе ла Бѣксрѣутѣ де
 ла 9—15 Ізніс.*

Тѣмперѣтѣра дѣнѣ терѣметрѣ лѣі Reaumurѣ,
 ін зѣврѣтѣ.

	Дѣн. ла ора 6,	д. а. ла ора 4,	сѣра ла ора 10-
Ла 9	14	22	15
Ла 10	14,5	20	15
Ла 11	15	21	14
Ла 12	13	14,5	14
Ла 13	13	17	14
Ла 14	14	16	14
Ла 15	13	16	14
Тѣмперѣтѣра де мѣзлок	13,8	18	14,3

Барѣметрѣ а варѣіатѣ інтрѣ 326 шѣ 328 лініі
 де Парѣсѣ.

Чѣнѣі зѣле де плоае, нѣчѣі о зѣ сенѣнѣ.